

ՄԵՃՄՈՒՄԻ ԱԽՊԱՐ

DIRECTION DU JOURNAL
M E D J M O U A - I - A H B A R
Grand'Rue de Pérou, Tuxim 65

Համբարսաւ ի/ի սեփա եւանի ՉԱՐՇԷՆՊԻՀ ՎԵ ՃՈՒՄԱՍ ԻՐԹԻՍԻ
կ/սնդիւրի մեջ ոյունուր

مجموعة اخبار

مکاوغای تقسیم جاده ی نورمرو ٦٥

ՀԱՅԷԹԱՄԱՐԶԸՆ ԱՊՐԵՆԷ ՖԻՅԱԹԻԱՐԸ. — Իսթանպուլ ի/ին սեփա 60 շաբաթ, — 6 ալբաթ 35. — Թաշար ի/ին սեփա 85, — 6 ալբաթ 45 զշ. արդ. — Բոսթա ի/ին սեփա պիտ արդ. — 15 կիւնիւք նիւսիսի 60 բարա տըր. — ԻԼԱՆԱԹ ՇԱՐՇԷՆՊԻՀ. — Լինճի սահիֆէնիս պէհէր սըրասը 5, շնճի վէ Յիւնճիւ սահիֆէնիս պէհէր սըրասը 8, վէ Կիւնճիւ սահիֆէնիս պէհէր սըրասը 1 շաբաթ տըր. — Զօք տէֆա տէրճ իսիլէնէք ի/ին սըրաք բազարըք օլունուր. — Նիւսիսի 30 բար տըր. —

Դաղէթայա միւթէալիք խոստումաթ ի/ին ՅՈՒՎԱՆՆԷՍ ԹՕԼԱՅԵԱՆԱ միւրաճաւթ օլունուր. — Իտարէխանէ՛ Պէյօղլունա ճատտէի քէպիւրտէ Ն. 65:

ՓՐԱԶԻՆ ԾՆՈՒՆԴԸ

Բ ՊԱՏԱՍԽԱՆ

Սոյն տօնիս առթիւ իւր գրածին դէմ ուղղած խորհրդածութեանցս պատասխանը կուտայ Կորին Վ. «Բիւզանդիոն» յուշուար 28ի թուոյն մէջ, Յօդուածին վերջը կը յայտնէ՝ թէ «յոգնութիւն» կրեի է իւր այդ ձեռնարկին մէջ, Այդ բանը եւ ալ զգացի, և զարմացայ թէ ինչո՞ւ յանձնառու եղիք է այդպիսի բանադրոս արդարացուցան մը դիմելու: Խնդրոյն առաւել լուսաբանութեան համար կարեւոր կը տեսնեմ պատասխանել: Բայց զինքը չեմ տօնացիք «երրորդ անգամ այս մասին զրեւու յոգնութիւն» յանձն առնուլ, ինք գիտէ:

Արդ՝ նա հակառակ դեկ. 25ի հնութեան, Գաւկեսի վկայութեամբ կը կարծէ ցուցնել թէ արեւմտեայք ալ յետոյ, այն է 354ին միայն ընդունեցան այդ օրը, փոխանակելով Միտրոսի անոր հետեւնապահան հանգիստը: Բայց այդ հեղինակը, Կ. Վ. ինչ ապացոյց ունի, որպէս զի իւր գրածը չմիայն եմթագրութեան սահմանին մէջ: Որովհետեւ ուրիշ հեղինակներ ալ հակառակ կը վկայեն. յիշեմ զոր օրինակ քաջամարտի Մարտիրոսայ խօսքը. «Լատին, ասորիկեան և միջին իսկ ոմանք ի յոյն եկեղեցեաց» դեկ. 25ին տօնացին միշտ, որոյ հաւատարմը կը գտնենք ի Ս. Հերոնիմ, Աւգուստին, և ինչո՞ւ իսկ յուսկեան, Նազիանզացի և Բարսեղ» (Բարս. Բրիտ. հնութ. 320): Զարմանալի է՝ որ այդ Հարք, ժամանակակիցք և ոմանք ակամատիք իսկ յիշեալ 354 թուականին, կ'անգիրտան իսպառ այդ դէպքը՝ զոր այսօր Գաւկես և Կ. Վ. գիտեն: Ազնոյցն ոմանց խօսքերը տեսնելը նոյն իսկ իրենց քով: Ս. Հերոնիմ կ'ըսէ. «Ամուսն հինգերորդ օրը կը յաւելու, որպէս զի կրթութիւնը ցուցնէ, յորում երկինք բացուեցան Բրիտանիոն. և յայտնութեան օրը մինչեւ ցարդ կը պատուի, ոչ որպէս զի ի մարմին ծնունդը կարծէ ոք, զի այն ժամանակ ծածկեցաւ՝ և ոչ յայտնեցաւ» (Եղեկ. Ա, ա): Ս. Աւգուստին. «Յզացեալ կը համարուի յ8 կազանդաց ապրիլի (միտ. 25) ... Եւ կ'աւանդուի ծնեալ յ8 կազանդաց յունուարի (գեկ. 25)» (Յզգ. Եր. 7, Ե): Ոսկերեան 386ի ծանօթ ճառին մէջ. «Այս օր» (գեկ. 25) ի սկզբանէ ծանօթ էր յԱրեւմուտո ընդհողաց». նոյնը զարմեալ. Արեւմտեայք «յոյժ վաղուց և ի հին աւանդութեան կը տօնէին զայն, և նոյնն արդ մեղ ծանօթացուցին»: Աւելորդ կը համարիմ կրկնել Ս. Եփեսոսի վկայութիւնը: Արդ՝ այդ Հարք չին ճանաչեր ոչ միայն տօնին նորութիւնն յարեւմուտո, այլ և ոչ 25ի հետեւնո հանդիսին փոխանակելը:

Իսկ արեւելեայք ինչ բանի համար ընդունեցան այդ օրը: Արդեօք Հռոմէական եկեղեցւոյ բարձրագոյն հեղինակութեան համար: Բայց Կ. Վ. չէ կարող ընդունիլ զայն, զի ըստ իրեն՝ այդ դարուն ամէն եկեղեցիք «հաւասար էին, մեծ պղտիկ չկար»: Ուրեմն դեկ. 25ին առաւել ճշդ-

դութեան համար: Բայց արեւմտեայք նոր հնարած էին զայն, կ'ըսէ Կ. Վ. ընդ Գաւկեսի: Ինչպէս ապա, կը կրկնեմ, այդ «հաւասար» եկեղեցիք, որք «իրենց ուրոյն սովորութիւններն ունէին» զորս ոգի ի բռնի կը պաշտպանէին», միւրանեցան ընդունիլ արեւմտեայ նորահնար սովորութիւնը: Կարծակից եմ Կ. Վ. ինչ այս կէտիս մէջ՝ թէ նոյն դարուց նախնիք դիւրաւ չէին փոխել իրենց նուիրական աւանդութիւնը. Ասիոյ եկեղեցիք առանց կորուսելու ընդհ. եկեղեցւոյ հաղորդակցութիւնն չընդունեցան Ջատիկ տօնին փոփոխութիւնը՝ զոր կ'առաջարկէր Վիկտոր Պապը (Եւս. Ե, ԻԴ): Ենթադրելու թէ Արեւմուտք և Արեւելք առանց լուրջ պատճառի, այլ պարզապէս առեւտրական փոխանակութիւն մ'ըրին Միտրոսի և Յայտնութեան, չգիտեմ թէ ինքն իսկ Կ. Վ. համոզուած է: Եւ եթէ ստույգ լինէր թէ Արեւմուտք ալ արդէն յառաջագոյն յունուար 8ն ունէին, ուրեմն ինչ առած և ինչ տրած պիտի լինէին Արեւելից: Յոյք, կ'ըսէ Կ. Վ. տուին Հռոմ մայեցւոյ Յայտնութիւնը «այս՝ հաւանականաբար Գաւկեսի վերջերը կամ Ե ինչ սկիզբները», իբր թէ յետ առելու անոնց մէջ զՄիտրոսը: Իսկ ինչ ծանօթ նախաօտութիւնը կը դիտէ՝ որ Արեւմտեայք զՄիտրոսին Արեւելեայք աւանդելէն՝ 376էն՝ շատ կանուխ արդէն ունէին Յայտնութիւնը. Յուլիանոս ուրացող նախ քան իւր կայսրութիւնը, ուրեմն 376էն աւելի քան 15 տարի յառաջ, ի Վիեննա «Յուսկեայ ամուսնի մէջ կը տօնէր քրիստոնէից Յայտնութիւն կողմ օրը», կ'ըսէ Ամմ. Մարկելլինոս հետեւնո պատմիչը: Փոխանակութիւնը մի եւ նոյն ժամանակ բան մը տալով և ուրիշ մ'առնելով կը լինի. այդ ո՞ր տեսնուած է փոխանակութիւն մ'առնելու երկար տարիներու անընդհատը:

Սոյն դէպքը ժամանակակից Հարց ալ անծանօթ է կարծեցեալ տուրեալի մը զաղափարն իսկ: Ոսկերեան Անտիոքայ ծանօթ ճառին մէջ գեկ. 25ի նորութիւնն չախորժողաց ուղղելով իւր ձայնը, չի զրուցեր բնաւ թէ իրաւունք չունիք տըրտընջելու, զի մենք ալ յայտնութիւնը տունիք. այլ երկարատեւութեամբ խօսքերով կը ջանայ հաւատու պարզապէս՝ թէ Արեւմտեայք սովորութիւնն ուղիղ էր, երեք գլխաւոր փաստից վրայ ծանրանալով, զորս կ'առնուէ՝ Ա. Միտրոսի այնքան տարագ ծաւալմանն, յորում ինքն Աստուծոյ մասն կը կարծէ տեսնել. Բ. Աւգուստոս կայսեր աշխարհագրի ժամանակէն, որոյ արձանագրութիւնը կ'ըսէ՝ ցարդ կը պահուին ի Հռոմ, և որոց վրայ հաստատուած է Հռոմայեցւոյ հինաւուրց սովորութիւնը. Գ. Մկրտչին հօրը Զաքարիայ տաճարէն մեկնելուն թուականէն, որով Յովնանու յղութիւնն կը հետեւցնէ Յիւսուսինը մարտին մէջ և Միտրոսը գեկ. տեմբերին: — Արդ՝ իմ ցարդ բաժնեկէս և յառաջ բերած վկայութիւններէս ուրիշ բան չի հետեւիր՝ բայց այս, թէ Արեւելեայք ընդունեցան 25ն առանց ո եւ պայմանի, ընկ իւր հմաւանը և ստույգ օր Միտրոսի:

Բեթղեմեոսի և Յորդանանու հեռաւորութեան պատճառաւ Երուսաղեմացւոց երկու տօները զատելը՝ մասցածին և անտեղի գիւտ մը կը դառնէի և կը դաւանիմ մեր հնոց. կարծիք մը՝ բոլորովին անծանօթ եւրոպացի հնախօսից. և չգիտեմ թէ ո՞ր «Երուսաղեմի եկեղեցիին մէջ միշտ նկատողութեան առնուած է» այդ: — Իսկ Ղուկասու աւետարանէն յառաջ բերած երկու անխուսափելի փաստեր, — որոնք կը արիպին համոզուել թէ Յիսուսի ծնունդն ու մկրտութիւնը տարբեր օրեր պատահած են, և որոց դէմ որքան ալ ուզէր ողորդ Կ. Վ. նոյն իսկ Շնորհաւան «հաշիւներով» ալ ամբաստ, միշտ իւր կարծեաց տկարութիւնը ցոյց պիտի տար, — խոհեմութեամբ կը շատանայ անուանել «վարկաբարդի մեկնութիւններ» և տրչափ. արդարեւ զօրաւոր պատասխան:

(Շարունակելի) ՀԱՆՈՍՈՒ

ՊԵՐՈՒԹ

ՄԵԾ ԿՈՐՈՒՍՏ ՄԸ

Մեծ կորուստ մը ունեցաւ այս օրերս Պէրուիէ Հայ-Կաթողիկէ հասարակութիւնը՝ մեծանուն Սըրլազեանց գերդաստանէն Պետրոս Էֆ. ին անակնկալ մահուամբ և լացաւ զայն անխիթար, սրովհետեւ իր մեծ բարերարներէն մէկն էր ան իւր աղքատապիտութեամբ ու բարեգործութեամբ, հաւասարապէս սիրելի ամենուն իւր քաղցր լեզուով ու մարդասիրութեամբ և հանրածանօթ իբր կարող վաճառական:

Պետրոս Էֆ. վախճանեցաւ կաթուածահար ի հասակի 40 տարեան, փետր. ամսոյն 11ին և յուզարկաւորութիւնը կատարեցաւ Պէրուիէ միջ շատ հանգիսաւ իւր կերպով: Մահուան հետեւեալ օրը, այսինքն հինգշաբթի, կէսօրէն ետքը, ժամ 9ին, հանգուցեալին մարմինը չքեղ դաճաղի մը մէջ ամփոփուեցաւ, և յետոյ այս դաճաղը դրուեցաւ երեք զոյգ սեւազգեաց ձիերով լծուած փառաւոր մեռելակառք մը: Կառքին առջեւէն կ'երթային խումբ մը նիզամիտ, ծովային զինուորներ, ոստիկաններ և ոստիկան-զինուորներ, ինչպէս նաեւ քաղցր օտար հիւպատոսներուն դաճանները: Ասոնց կը յաջորդէին Հայ-Կաթողիկէ վարժարանին աշակերտները չափիկ հագած և իւրաքանչիւրին ձեռքը մէկմէկ ծաղկեպսակ. յետոյ կուգային քաղցր բոլոր Կաթողիկէ Մարոնեաց, Յունաց, Ասորեաց, Բաղդաւացւոց, Լատին կրօնաւոր կարգաց՝ Յիսուսեանց, Գաղաղիկեանց ու Լազարեանց քահանայները՝ 60 հոգի շափ: Ասոնց հետեւէն կ'երթային Հայ-Կաթողիկէ քահանաներուն դաճը՝ որ իւր օրտաղեցեցիկ շարականներով կը յուզէր հանգուցեալին ընկերացող բոլոր անձերը: Քահանայից դասուն մէջտեղէն կ'երթար Հայ-Կաթողիկէ աղքատախնամ մարմինը, որուն անդամներէն մէկը ձեռքին վրայ կը կրէր թաշեայ

բարձ մը որուն վրայ էր հանգուցեալին սողացած Գ. կարգի Օսմանիէ պատուանշանը:

Այսինքն դասակարգութեամբ հանգուցեալին դաճաղը՝ տունէն տարուեցաւ Կաթողիկէ-Հայոց Ս. Եղիա մայր եկեղեցին, որուն բոլոր շահերը վառուած էին: Եկեղեցիին մէջ ներկայ էին Մարոնեաց Արքեպ. Մօնս. Տըոյոյ և Յունաց Արքեպ. Մօնս. Տըզգագ: Յուզարկաւորութեան արարողութիւնը կատարեցին Լիբանանու Ս. Անտոնի վանքէն և կարգէ հրաւիրեալ Գերբ. Հ. Արքեպ. Մ. Վ. Արքեպ. և տեղւոյս Մեծ-Ժողովրդապետ Գերբ. Բարսեղ Վ. Գալիւսեան, իր օգնականը Գերբ. Մըկըրիկ Վ. Մուրատեան, և Զմեաւ վանքէն հրաւիրեալ Գերբ. Յովնան Վ. Գուգեան: Յուզարկաւորութեան արարողութիւնն ետք, Գերբ. Արքեպ. Մ. Վ. դամբանական մը խօսեցաւ հանգուցեալին վրայ:

Յետոյ նոյն հանդէսով ու չքով դաճաղը փոխադրուեցաւ գերեմանատուն, ուր դրուեցաւ նորակառոյց շիրիմը, և ներկաները ցրուեցան իրենց ցաւակցութիւնները յայտնել և աղքատեցնելու մեծ որդոյն Տիգրան Էֆ. Գուլումեանի, Գալիւսեանի, Գալիւսեանի և աղքատեցնելու:

Պէրուի, 13 փետր. 1903.

Ս. Յովնան Ոսկերեան քիլիսէսի Հոգաբարձութարանն Գերբ. Հ. Հըմայեակ Վ. Նարկիլէճեանը վաղեմէ միւհիէրէմէսի Տիւրիս թեմի ԶԱՎ. աղպիր միւստէթ զարգընտա տիւշար օլտուրը խաթիւթեալն աղաւթի սէր խաթիւթեալն, վէզափի թուհաթիէսինի պիլիթա, թէսիլի թուհիլէսինի, վէճեալէ տալը՝ տիւր Ս. Յ. Ոսկերեան քիլիսէսինիս ինքա զըլլումը սըր:

Միւթէվէֆիլէ՝ Էվաթըր մեմուտէն իլէ մութթաւթի պիլ զէվճէ վէ պիլի վալիտէի միւհիէրէմէս օլտուր օլտուրը, զայսպէս էպէտիսի՝ Էվաթըր վէ սաիր աղքատապընը տիւշարը հիւլն ու քէտէր իլլէմիլ տիր:

Ճէնաղէ ալայը՝ սուրէթի միւթէմէմէտէ վէ Պապ չեան Նիկողայոս Գերպայթաւըն թաթիթ թիւսէթին տէ ինքա օլտուրը, Վէնէտիկ Միսիթարեան թարիգաթը իլէ տիկէր թարիգաթը լարտան պաղըրէ հապիլի միւհիէրէմէ վէ պաղըր միւթէպէր վէվաթ իլէ խայլի Էվաթըր պուլունմուշար տըր:

Բահմէթ տուալարընտան սօնրա, հաղըրուն՝ Գերբ. Նարկիլէճեան Հմայեակ Վ. իլէ պիրատէրէթինէ պէտանը թաղիլէթ իլլէմիլէր տիր:

Պատէհու ճէնաղէ՝ արապայա վաղ իլէ, վէ պաղըր աղքատա վէ ունըպպա՝ արապալարա րաքիպէն թեֆա զաթ իթտիթիթի հալտէ, Նիլի գապա

Դեր. Հ. Հմայրակ Վ. Նար-
կելէճեան իլէ ագրապասընա, վա-
րիսէի միւհթէրէմէլընին զայսլը է-
պէտիսինտէն տօլալը թագտիմի թաա-
զիլէթլէ, սապլը ճէմիլ թէմէննի իյ-
լէրիվ:

ԻՆԿԻԼԻԹԻՐՐԱ ԲԱՆԱԼԱԴԵՆԹՕՐԵՆԸ
ԲԻԽԵՍՏՃ. — Ինկիլթէրբա գրաւը եւտին-
ճի էալարաւ՝ չըգան չարընչպիսի կեւեւեւ
Բարըամէնթ՝օլը քիւշատ Խտէբէք, Խրատ
Իթտիկն նոթգտա, Ինկիլթէրբանըն տի-
կէբ տէվէլէթէր Իլէ միւննառէպաթը՝ Ղաւէթ
տոսթանէ՝ օլտուղընը պէշանտէն ոսնրա,
սէօղըինիւ՝ վէնէցիւրէւա սէվանիլըին պը-
լօգասըն պէնթիլթէրբա, Ինկիլթէրբա՝ քիւ-
շա մանուռս վէ Նաթիլէթէնի մուհաֆազա,
վէ վէնէցիւրէւատ մուգիւթ Ինկիլթը Թէ-
պաասընըն մէնաֆիլիթի Թէմմին Իթմէք Ի-
չլին մէջքիւր ոպլօգանըն էլըէմ՝ օլտուղը-
նը, պոսուռնա պէրասընը պոս տէֆա վէ-
նէցիւրէւա մէնալէսի մուհնիպի մէջնուռնիլթ
պիլը սուբէթան Թէնալլէ՝ օլմուշ օլմաղլէ,
սորըլը Նարաքտաթը Խոսուռմէթ քիարա-
ռէէն մահլը գալմասըղընը Խիֆանէ Իլլէ-
միւր տիր:

[illegible]

Երեւելիքն արկէր զըսմը՝ Ինկիլիէրբա-
նին ա՛նձալը ապսխլիտինէ տալի օլուպ,
խիմամընտա, զբայ՝ պիտ տուա օլումուշ
ւէ պատէհու իւրնձախընձ է՛յալինին ալ-
գըշարը արաւընտա սէրայլնա ա՛նտէ իյ-
մալի տար:

Ա.ԽԶ ՈՒ ԿԻՐԻՖԹԻ

Քէօսթէնէն՝ պաշ շէհպէնտէրի-
կինէ՝ Աթինա վէ Բիրէ պաշ շէհպէ-
տէրի Իսսան պէյ, Աթինա վէ Բիրէ
պաշ շէհպէնտէրիկինէ՝ Գօրփու պաշ
շէհպէնտէրի Էսհէմ պէյ, Գօրֆու
պաշ շէհպէնտէրիկինէ՝ Լիվրբուլ պաշ
շէհպէնտէրի Բիսմիլ պէյ, Լիվրբուլ
պաշ շէհպէնտէրիկինէ՝ Թայյան պաշ
շէհպէնտէրի Լուկատիսէֆ, Թայյան
պաշ շէհպէնտէրիկինէ՝ Քէօսթէնէն
պաշ շէհպէնտէրի Հաճի Բոստի պէյ
թայիկի, Գոսթէմէսի մէրքէզ պիտո-
յէթ մահքէմէսի միւստաֆի ումուր
մուալլիկիկի՝ Մամուրէթ իւլ Աղիզ
պիտ, մահքէմէսի միւս ում մուա-
լլիկի Մէսուտ Խըլլի Էֆեհ, Մամու-
րէթ իւլ Աղիզ մէրքէզ պիտ, մահքէ-
մէսի միւս ում մուալլիկիկի՝ Գայ-
սէրիէ պիտ, մահքէմէսի ճէզա տա-
րէսի րէիս Իսմաիլ Հադգը Էֆյէ,
Գայսէրիէ պիտ, մահքէմէսի ճէզա
տարիքէսի րիսաէթի՝ Կէօրիճէ պիտ,
մահքէմէսի ճէզա տարիքէսի րէիս
սապըզ Ծէվլի Էֆյէ, Օրման, մաւ-
տին վէ զիրտաթ նէզարթի տաւա-
լէքիկի Թահսին Էֆեհ ուլէս սան-
սի րիւթ պէսի թէվճիհ, Էտինէ զի-
լայէթիստէ Դէշան դայմադամըզը
Թօյրան դայմադամը սապըզը Ահմէտ
Շիւքրի Էֆյէ, Էյրիտէրէ դայմա-
դամըզը՝ Ազշէհր դայմադամը Սա-
լիս Սալիմ Էֆյէ, Գօնիա վիլաեհ-
թիտէ Ազշէհր դայմադամըզը՝
Բիւրէ նոհիտէսի միւստիւրի Օսման Ֆէյ-
լի Էֆյէ թէֆվիզ, Թարապուրըշարպ
զալիսի Հիւսէյնի Էֆ, Նաղդէթէրնի
ալի ուն վէ կիւմուշ Իմիթըզ միտա-
նալարը զէ զիվճէօիյէ լեքրիմէսինէ
Չնճի րիւթ պէտէն Շէֆադաթ Նիշան-
լարը Իսսան պուլբուլմուշ ալու:

Տիւն ազգա՛տ Գրասնա սէֆիրի՛ վէ Իւս-
վէճ-նօրվէճ սէֆիրի՛ ոսպղըը սէրալը չիւ-
մայունա տալի՛թ պուրլուրադ, թաաա
իթիքեդն սօրրա, սուրէթի ղաշըը րէս-
միէտէ հուղուրը հաղբէթի Բատիլահայէ
ղապուլ օլունհուշար, վէ պու սըրասա
Իսվէճ-նօրվէճ սէֆիրի՛ նէղտի սալթանա-
թը Սէնիւտէքի մէմուրիւթիւնէ խիթա
Իշիլիւրիւթիւնէ տաիր օլան նառէի գորալի
Զաթը հաղբէթի Ծէհրիլսարիէ թաղտիր իյ-
լէմիշ տիր :

—Պաշտոնատ անմիր հօլը խաթթընըն պերինճի (Գոնիա-էքէլէ) շիւղէսինին ինչապի լաինասը, չարէնպէս իրենիւ, Մէճ. լիսի վիւքէսնըն իճթիմաշոտան էվէէ Սաաաթիթթ տարիքաշոտան, Նափիան նաղըրը Զինին բաշա նաղըրթէրիքէն Անատոլը տէ. միր հօլը շիրքէթինին իքի միւնպիւրէրը բաաշոտա թէքրար մէվղուի միւղաքէրի օլմուշ, վէ իխթիլափ ղուհուր իտէն պա.

—Գոհման էլ բերելի չիւզեցին ինչպարտ-
ւա, Պաղտատ խաթիւնը քեզիդիլ Գոհմա իւ-
նէ Ատանանը թա օրթաւընա վառը ու-
մուշ օլաճաք ալը: Տիկիլ թարափումն
Գարաւանիդ էրէլխի ինին իթիւաֆ հա-
ռըլ օլուր իսէ, Պաղտատ խաթիւնը Ատա-
նանընա եւաթառ իգմիտ թարիդիլնէ ա-
նէ Գարաւանիդի սահիլինէ վառըլ օլումշ •
լաճաք ալը:

— Դուրսվար էմարկէթի՝ ֆէսսատ գօմիթէ՛ւ
լէրի ալէնչիմաէրի թէպալլըլէրինն իհրա-
սընա տէլամ՝ խաէրէք, աիկէր պալը էր-
պալպա ֆէսսատը տախի աէրաւսի՛ն ինիս
տիր։ Թէգալաւտէ չըգարըլըր օյան մէն
Թօնէլ՝ Տրէնօլաւան հապս խոլիմիշ, զէն
գօմիթէ՛ւ րէխի Սթօյան Միխալիօլսքի
խապմ օլտուղուռանն, ջօլիսին նէգարէ-
թի ալըլընաւ քէնտի խանէսինտէ՛ թէվ-
զըֆ օլուռնուշ ալըր։ Եանգօֆ տախի՛ վար-
նասա ալըրտիսթ զէ՛ թէվզըֆ օլուռնուշ
տըր։ Թըրնօլաւան գօմիթէ՛ւնն մէրքըլ-
մէօնիւրլէնիմիշ, զէ ջօլիւ էֆրաաը էթրա-
ֆընը ապլօգա ինիմիշլէր տիր, Գօմիթէ՛ւ
իւն միւռնապիպէլէրի պուռուռնաը հազ-
գընատ չիւպնէ իտիլէն քեսաֆէթիլ էշխա-
նիւքիւնէթ թըրապըլընաւ տէրտէսթ օ-
լուռնուշաւ տըրապըր։

—Րուսաստանը Սօֆիա Ժէն. դռնաօտար
վէ գէլ՝ զձեզի՛ն, չէ՛հրի մէջ քրիւրէ ավաթ ի թի՛
միշէ՛ր տիր։ Փէ՛ն. դռնաօտա՛ւ տէրհալ բը-
բէնսին ի գամէ՛ր կեանքնա աղիմէ՛թ լէ, միւ-
շարիւնչի՛ զիյարէթ ի թմիշ տիր։

— Նիմ րեւմի Պուլկար թիւարէթ զա-
ղէթ ասընտան հազէն Սապահտա օգուն-
մուշ տուր. «Պուլկարիսթան էմարէթի
հարաքիւթը շէգալի թքարանէէ ասա-
մուկաֆագաթ կէօսթիւմէ՛նճէկինի, կէ-

Մարտէլին պագըըն՝ կէնճ մարքի իշի
ալէնի իգրար մանէասրնտա օյուպ, պիւ

միւսգաղութի օրան 14 նիւմէրօրու գումարնաւորընդ 1903 թուոյ փետր. 28 վէ Էֆրէնի մարտ 13է դատար անդ վէ իս- թիֆա օրանմատըըը հաւտէ, հիւքմիւրդ գաւառադը, թանկիւթը մէղքիւրէ հա- միւրէրինէ իրան օրանուր:

Տէրիսատէթ, 4(17 փետր. 1903

• 100տէ 4 ֆայլզլի Թէնպէթի Բրիթիթէ Օսմ. թանկիւթընդ՝ վատէսի 1(14 փե- տըրլարատ հաւուլ իսէն 20 նումէրօրու գումարնաւոր չըգան յունվար 1(14 գումար- սընտա ամօրթի չըգան իսթիքադը մէղ- քիւր թանկիւթընդ՝ Գալաթատա Օսմանը- պանդադը կիւէլէրինտէ թէէտիէ խալէճէ- կի, վէ նիւմէրօրու պօրաթօլարըլա պիւր- լիքտէ պուլուսնաճագ օրան մէղքիւր գու- րնուր իւէ թանկիւթա մուգպիւլ. սա- հիպլէրինէ պիւր մագպուղ վէրլիպ, իշպու- մագպուղըն, թէէպիւթի թարիթիտէն10 կիւն սօնրա թէէտիէսի իշին, Գալաթատա Օսմ. պանդադը վէղնիսինէ թագթիւթ գըընա- ճադը՝ թանկիւթը մէղքիւրէ համիւրէրինէ իրան օրանուր:

ՕՍՄԱՆԼԸ ՊԱՆԳԱՍԸ

1902 Հոկտեմբեր 31 Պիւնգիտու

ՄԱԹԼՈՒՊԱԹ

Էսնամ—Սէրմայէտէն անդ	Օսմ. Լր.
Օլունմամը Էսնամ	5,500,000
Սանադը } Իսթմայօլտա	2,100,762 36
} Շիւպէլէրտէ	137,300
Ինկիլիզ, Յրանսըզ վէ Ալ-	
ման տէվլէթ Էսնամը	1,360,167 66
Ալընան տիկէր թանկիւթ	2,337,393 78
Ճըղտանտա գամպիւր	1,694,684 07
Խալիսիէ Հիւսնանընդ հի-	
սապաթը ճարիէսի	2,250,763 85
Միւթիէլիթ հիւսնապաթը ճա-	
րիէ	3,111,852 38
Էսնամ վէ էմթաա իւզէրինէ	
իգրադ օլունան մէպալիզ	4,889,994 32
Էմպա վէ էշնա	285,264 50
Միւթէնէվիա	117,937 21
	23,786,120 13

ՏիւիեՈՒՆԱԹ	Օսմ. Լր.
Սէրմանէ	11,000,000
Թւումվիւլտէր պանդիթ	1,193,759
Էստէնէճէք գամպիւ	1,465,631 55
Սուպիէն վատէլի տէրօղիթ 1	1,371,526 41
Միւթիէլիթ հիւսնապաթը ճա-	
րիէ	7,456,636 85
Էստէնէճէք թէմէթիւ	14,095 40
Ինթիւթիւթը նիւղամիէ	807,163 94
Միւթէնէվիա	477,306 98
	23,786,120 13

Ասընա մութապըզ օլորըը քատիզ օլունըը	
Մուհապէ միւտիթ	Օ. ՊՐԱՆՏ
Մուտիթ	Միւտիթի սամուրի
Ա. ՆԻԱՍ	Կ. ՕՊՈՒԱՆՕ

յիււք մէսէրէթիւր իսէ, սիւքիւթիէ ան- լաթըլադընտան, պու մատտէ իւզէրինէ պուլունան զիյատէ պանս իտիւթիտի:

Բաուլ, իշպու մէմուլին դալլի իֆա- տէնին քէնտիսինտէ հասը իթտիկի սաա- տէթի աղիւթի իշղան իթմէք իշին, ոչօղ պուլունալադ, կէպլէրինտէն աղան մէ- սէրէթի հալալընը, դաաֆէթի ինսանիւ- սինտէն սուլալը մանճուպ օլարադ իլիալ, վէ հալալ ոչտա իւէ,

— Ահ, տէնի նէ՝ գատար սէվլէրիւմ, վէ նէ տէլէճէ պալսթիլարըմ, տիեւպիլտի:

Պատէնու իքիսի տէ, խալալը սատտէ- թէ տալարադ, սէսիւղճէ հօլլարընա տէ- վամ իթմէքտէլլի իքին, թաթիւր պիւր սէ- տա՝ պուլունարը սրգատան չաղըրադ:

Պու սէսանըն տահիպի Ժազ Կօվլէն օ- լուպ, քէնտիլէրինէ տօղրու իւլէրիէնէթ, պաղը իշարէթիւր իթմէքտէ իտի իսէ տէ, անլէթ՝ տալիւրըղլարընտան սէսի իլիթմէ- հօլլար, վէ իշարէթիւրի կէօրէմէհօլլար իտի:

Նիտիտէթ Ժազ Կօվլէն հանլարընա վա- օրլ օլուպ, էլլէրինի թուլթարադ, վէ մու- հապպէթիէ սըզարադ,

— Նէ՝ տիւլիւիւիօրուընը, կիւզէլ ա-

ԱՆՆԻՊԻ ՅԱՊՐԻԳԱ ՏԵՐՕՏԻՆԵՃԻԻ ՐԻԻՊԻ ՆԻՇԱՆԸ ՕՍՄԱՆԻ ԻԼԷ ԹԱԼԹԻՅ ՊՈՒՅՐՈՒՄԸՇ ՏԸՐ

8 Գըրա ճիշաը զիյաւա վէ միւթիլիճ Էրքօղիսիսիարտան 35 գըրա պիւլիք միւքանաթարա նալի օլունը տըր:

Թագլիւթընտէն տաւանմադ իշին Ջաթը հաղէթի Բատիշահինի Գիւ- հալիլի Մ. Սինկիօրըն չէհապէթի- նի վէ միւր վէ ինդաընը հալի օլուպ, հէր չիւլէ իւզէրինտէ պուլունան «պանտրօլլար» տիւզաթ իտիւթի իտիւթի օլունը:

Տէրիսատէթ վէ ումու մէմալիքի Շա- հանէտէ մէրքէլի իտարէսի, Գալաթատա Ղալաթա-խանը Ն. 9 Վէթիլ ՍԹԷԼԻԱՆՕՍ ՍԱՆԱՆԻ

ԳԱԼԱԹԱՆ ՊՐՈՍԱՍԻ	
Էսնալ ումուր	Ղ. 32 27—
Բումիլ չըմիւրքիլի ֆր.	124
Թանկիւթը միւթադէթ Օսմ.	517
Օսմ. պանդադը սէնէտաթը	605
Տէվլէթի Ալիէ Բէթի	372
Օսմ. Սիլիւթ. չիւթէթի Լ. Օ.	4 25
Բէթի աղիւթու	14 10
Տէրիս. Թրամիլալ զուր.	6 15
» թանկ. ֆր.	494
Տէրիսատէթ Բըրիւթմ	496

չըզլար. պիւր ոսաթ սըր քի սիլի սէլամ- լանօրու. սիլ իսէ, էսիսի տօթիւնուդու կէօրմէհօրունուղ, տէտի:

Մարալ, — Բաուլուն գումարընա աթլ իտիւր, պիւր վազըթման պէրի տալ- կըն տըր, տէտի, վէ իսթիւղաքտարանէ Բաուլա պազալը:

Պու իւլ կէնէլէր, պատէնու, մատամ Բէքէնին հաղըրլաւըն օլունը թաամա, վազըթմաա ելթիւթիք իւզըն, Լիւքնէն- պուրի պաղչէսինտէն հարէքթ իթտիլէր:

9

Ժօրթ Սամիւլէ, Բարիլաթ գաթիէն ելէրլէտիքտէն սօնրա, տարաթ վէ տէպ- տէպէսիլլէ հէր քիսին նաղարը հալլէթի- նի ճէլպ իթմէլի ֆիքրինէ գօլմուլ իտի:

Միւրգու, թէլպիլէլի իպթիտալիէտէն պիլպիլէր, վէ թէմաթիլէ սօնրատան կէօր- մէ քիմաէլէրալէն օլուպ, ֆազաթ սէրվէ- թի սալսինտէ տիւսնանըն էն կիւզէլ չէլի լէրինի էլտէ իտէպիլէճէլիսի դանն իթտիկի հալալ, էլճիւթիւլէ, էլիսի ֆէնտան թէմ- երդ իլթիտարընը պիլէ սէրվէթ սալէ- սինտէ իսթիլիսալ օլունամայաղընը պիլ- մէղ իտի:

Յիւլազը ինչա իթտիտիկի ճէսիւմ պի-

ԻՏԱՐԻ ԻՍԽԱՆԻՍԷ

1902 տէնէսի Գիւստիֆիլի 1 ինճի կիւ- նիւնտէն իթիպարէն

ԵՆՎՄԻ ՍԷՖԷՐԼԷՐ

(Ատալար վէ Անտու թարիգի)

Ատալարտան Գիօրիլիէ

Սթ. Տգ.	
2 30 Պ. առա հէյպէլի պուրկաղ գընալը:	
3 Հէյպէլի պ. առա մալթէրէ պօթիւնը ճաւը պօթիւնը գալալըն մօտա:	
3 30 Բէնտիք գարթալ պ. առա հէյպէլի պուրկաղ գընալը: (Պ. առատան սաաթ 4 15տէ):	
8 45 Բէնտիք գարթալ պ. առա հէյպէլի պուրկաղ գընալը: (Պ. առատան սաաթ 9 30տա):	

(Գիօրիլիէն Ատալար ճանիպիէ)

4 Գընալը պուրկաղ հէյպէլի պ. առա գարթալ բէնտիք:	
10 Գընալը պուրկաղ հէյպէլի պ. առա գարթալ բէնտիք:	
10 45 Մօտա գալալըն ճաւը պօթիւնը պօթիւնը մալթէրէ պ. առա հէյպէլի	
11 Գընալը պուրկաղ հէյպէլի պ. առա:	

ԲԱԶԱՐ ԿԻՆԷԼԷՐԻ

Ատալարտան Գիօրիլիէ:

3 30 Բէնտիք գարթալ պ. առա հէյպէլի պուրկաղ գընալը: (Պ. առատան սա- աթ 4 15տէ):	
3 15 Հէյպէլի պ. առա մալթէրէ պօթիւն- ճը ճաւը պօթիւնը գալալըն մօտա:	
9 Բէնտիք գարթալ պ. առա հէյպէլի պուրկաղ գընալը գաւըգէօյ: (Պ. ա- տատան 9 45տէ):	

ԲԱԶԱՐ ԿԻՆԷԼԷՐԻ

Գիօրիլիէն Ատալարա

4 Գաւըգէօյ գընալը պուրկաղ հէյ- պէլի պ. առա գարթալ բէնտիք:	
10 Գընալը պուրկաղ հէյպէլի պ. առա գարթալ բէնտիք:	
10 45 Մօտա գալալըն ճաւը պօթիւնը պօթիւնը մալթէրէ պ. առա հէյ- պէլի:	

- (1) Գաւըգէօյիւնտէն սօնրա մօտա գա- լալըն:
- (2) Տօղրու մօտա:
- (3) Մօտատան գաւըգէօյիւնէ ուղա- յըպ գաւըգէօյիւնտէն սաաթ 3 45տէ:
- (4) Գաւըգէօյիւնտէն սօնրա մօտա վէ գալալըն ուղալարադ աղլու քէօրիլէ:
- (5) 3 նումէրօրը գալալարա միւսաաթի վաթըրար՝ հոկտ. 19ընը կիւնիւնտէն նոյս ին 2 ինճի կիւնիւնտէ վէ յունվ. 19 Յիւնիւ կիւնիւնտէն 18 ինճի կիւնիւնտէ գատար ինքաի սէֆէր իտէճէլէրէ տիւ:

նա՝ վազըթն ֆէնիսի միւրաթիս չարթա- րընտա հաղըրլալալ, ինչապէ վէ թէչ- քիւթը տալիլիլիսի գապա օլունը կի- պի, խանէսինին կիտիլ տէ, պու հալէ ուլլուր իտի: Շու գատար քի, Տինա, մէքթիպտէն չըզադաւան սօնրա, Ղէքի պիւր զըզ օլունըլունտան, կէրիլ քէտէր խանէսինին խարիլի կէօրիւնիւլիւնիւ թա- տիլ վէ հա իալան իտէմէտի իտէ տէ, տա- խիլի պիւր թագըմ իալալաթ վէ թատի- լաթ ինքաընա մուվաֆֆազ օլուն:

Մէղպուրէ, աիւլէն աը ձիւթիլին վէր- տիլի պիւլիւք պալոտա հաղըր պուլու- նուպ, Բարիլին աղըզատէկեան ալմինէ կիւրմէսինտէն սօնրա, տիւլէն օլմալը ֆիք- րինտէ գումարուլընտա, Բաուլու սէվլէ- մէլալ, վէ գաթէն պու ճիւլէթ գաթան էնէմիլէթ վէրմէլալ, սննագ անըն իւն- վանընը աղըլուլէմէսինտէն նալի, մէղքիւր թաաալվուրը ֆիքրինտէ գալալալալընը իտի:

Տինա, Նօրմանտիտա, տիւլէն աը ձիւթիլին խանէսինտէ իւլ հաթիւմ միւսա- ֆիլիլէթէն գալալալալալ, վէ Բարիլէ ալ- տէթ իթալիքտէն սօնրա, մէղպուրէ, սի- նիլիլի պիւր հալ քէսպ իտէրէք, վազըթ

ԳԱՏԸԲԷՅՑ ԹԱՐԻԳԻ				
ԵՆՎՄԻՅԷ		ԲԱԶԱՐ		
Բէօրիլի- տէն	Գաւը- քէօրիլի	Բէօրիլի- տէն	Գաւը- քէօրիլի	Գաւը- քէօրիլի
Սթ. Տգ.	Սթ. Տգ.	Սթ. Տգ.	Սթ. Տգ.	Սթ. Տգ.
2 15	2 15	2 45	2 45	2 45
2 50(2)	3	3 30	3 30	
3 45	3 25(3)	4 15	4 15	4 51
4 30	4 30	5	5	
5 15	5 15	6	6	
6	6			
6 55	6 45	7	7	
7 50	7 35	8	8	
8 40	8 40	9	9	
9 25	9 20	9 45	9 45	
10 05	9 55	10 30	10 30	
10 40	10 45	11 15	11 15	
11 15(1)	11 15	12	12	
11 40	11 45(4)			
12	12 10			

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇԱ ԹԱՐԻԳԻ

Անտուրա շքմիւրքիլիէն իթիպարա Գիօրիլիէն

Սթ. Տգ.	
1 20 Բէնտիլէ կիւնէն(7)	
1 35 Էօկիլէհիլէ »	
3 33 Բէնտիլէ »	
5 30 Բէնտիլէ կիւնէն »	
7 08 Բէնտիլէ »	
8 15 Իշղիտէ »	
10 30 Բէնտիլէ »	
11 30 Բէնտիլէ »	

Հայտար Բալաւա

3 27 Բէնտիլէ կիւնէն	
2 53 » » (5)	
3 27 Բէնտիլէ » (6)	
2 23 Բէնտիլէ կիւնէն (7)	
4 15 Բէնտիլէ »	
6 05 Իշղիտէ »	
7 38 Բէնտիլէ »	
9 27 » »	
11 » »	
12 05 Էօկիլէհիլէ »	

(6) 5 նումէրօրը գալալարա միւսաաթի օլան վաթըրար նոյս ին 3 ինճի կիւնիւն- տէն յուլ. 19 Յիւնի կիւնիւնտէ գատար սէ- ֆէր ինքա իտիպ, 3 ինճի կիւնիւնտէ թաթիլ իւլ յունվ. 19 Յիւնի կիւնիւնտէն իթիպա- րէն թէքրար սէֆէրէ պալալաճագ աղր:

(7) 1 վէ 2 նումէրօրը գալալարա միւսաաթի օլան վաթըրար, յունվ. 19 ընտան իթիպարէն սէֆէր ինքաընա պալ- լաճագալար աղր:

Սաթիլի իթիպալ վէ մէսուը դագրա 30ՎԱՆԷԼԻ ԹՕԼԱՅԵԱՆ

վազըթն էօյլէ տէհէլէլի հիտտէթ ու դա- ղապ էսէրէրի կէօթէրիւթէքտէ իտի քի, հանընտա պուլունանը տիւլալը տէհ- չէթ գըլար իտի:

Քիմաէլի իլզան իտէմէտիլի պու հա- լին սէպէպի շու իտի քի, Տինա, արաւը- րա Նօրմանտիտա կիւթմէսի հապպիլլէ, քէնտի հարիտանէ արզուսընը ինքաընա պիւլլէք պիւր մանի պուլունանընը ան- լամը, վէ պու մանի, Բաուլուն պիւր տի- կէրինէ օլան մուսապպէթի օլունընը տէրք իթմիլ իտի:

Անճագ, քէնտիլլէ իլլուրտէ էլտէ ի- տէճէկի աիւլէսիլը իւնվանը արաւընա աթըլմաա ճիւլէթ իտէն թանրմաաղը օ գալընը զալէպէ իթմէլի գաթիլի ֆիք- րինէ գօլմալա պէրապէր, անը քէնտի- սինտէն չօգ առա, մէրթէպէտէ, էնէմի- ելէթիլ պիւր մալուրգ առա իթիլիլին տէ, մէղպուրէլի թանգիլ իթմէլի պիլէ քէնտիլլին լալը կէօրմէլէքտէ իտի: Հալպու քի Տինա, Բաուլու, պու րաթի- պէսինտէն աըլմալ իլլին, հէր տիւլիլ- վաթըլալը ինքա իթմէքտէ կէրի տուր- մամալա գարար վէրտի:

(Տիւլիլի)